

The Problems and Encouragement of English Teaching and Learning in Elementary schools of municipality in Three Southern Border Provinces

Wanchai Dhammasajjakarn

Ph.D. (Behavioral Sciences), Associate Professor
Faculty of Liberal Arts, Prince of Songkla University

Angkana Dhammasajjakan

D.B.A. (Management), Assistant Professor
Faculty of Management Sciences, Songkhla Rajabhat University

Yapar Jeni

M.A.(English), Lecturer
Faculty of Humanities and Social Sciences, Yala Rajabhat University

Sumet Promin

M.Ed. (Physical Education), Associate Professor
Faculty of Liberal Arts, Prince of Songkla University

Natjaree Jaroensuk

Ed.D. (Leadership in Educational Management)
Faculty of Education, Surattthani Rajabhat University

Pornpichet Hanghon

Ph.D. (Management), Director
Laungpusong Jantasaro for Research Foundation, Mueang Chumphon District, Chumphon

Received : October 8, 2018/ **Revised :** January 7, 2019/ **Accepted :** January 15, 2019

Abstract

The objectives of this research were to study the problems and encouragements of English teaching and learning in elementary schools of municipality in three southern border provinces. The research methodology was case study, interviewed 4 students in each grade, 3 and 6 with high and low English scores. Two students were rated high, 1 male and 1 female; and two students were rated low, 1 male and 1 female, from the small, middle and large school, included 9 schools. There were 72 students and 47 informants consist of Mayors, Directors of Education Divisions, Supervisors, School Directors, Heads of English Divisions, English teachers and relevant others. Data was analyzed by classifying into issues, issues into themes, and themes synthesized to produce research results.

The study found that English teaching and learning follows the Basic Education Core Curriculum B.E. 2551. The curriculum is quite rigid, does not correspond to actual conditions, teaching activities cannot be integrated into lifestyle realities, and lack of development of modern teaching materials. Measurement and evaluation of teaching and learning should use a variety of methods and should measure student readiness. The promotion of English instruction should have increased hours of curriculum to enhance English skills. Promoting academic competition is useful but this technique should be employed so most students can take advantage. This should be supervised by continuous English practice time, and reduced importance on grammatical skills. The agreement between the municipality and the schools should provide good governance, and must not decrease the quality of English teaching and learning in affiliated schools.

Keywords: The Problems of English Teaching and Learning, The Encouragements of English Teaching and Learning, The Elementary Schools of Municipality, Three Southern Border Provinces

ปัญหาและการส่งเสริมการเรียนรู้การสอนภาษาอังกฤษในโรงเรียน ระดับประถมศึกษาของเทศบาลในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

วันชัย ธรรมสังการ

ปร.ด. (พฤติกรรมศาสตร์), รองศาสตราจารย์
คณะศิลปศาสตร์, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่

อังคณา ธรรมสังการ

บธ.ด. (การจัดการ), ผู้ช่วยศาสตราจารย์
คณะวิทยาการจัดการ, มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

ยะพา เจ๊ะนิ

M.A. (ภาษาอังกฤษ), อาจารย์
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

สุเมธ พรหมอินทร์

ค.ม. (พลศึกษา), รองศาสตราจารย์
คณะศิลปศาสตร์, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่

นัจจุรี เจริญสุข

ค.ด. (ภาวะผู้นำการจัดการศึกษา), ผู้ช่วยศาสตราจารย์
คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

พรนศพิเชฐ แห้งหน

ปร.ด. (การจัดการ), ประธาน

มูลนิธิหลวงปู่สงฆ์จันทโรเพื่อการวิจัย จังหวัดชุมพร

วันรับบทความ : 8 ตุลาคม 2561/ วันแก้ไขบทความ : 7 มกราคม 2562/

วันตอบรับบทความ : 15 มกราคม 2562

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพปัญหาในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ และแนวทางการส่งเสริมการเรียนรู้การสอนภาษาอังกฤษในโรงเรียนระดับประถมศึกษาของโรงเรียนเทศบาลในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยใช้วิธีการเชิงคุณภาพ ประเภทกรณีศึกษา (Case studies) สัมภาษณ์นักเรียนที่มีคะแนนภาษาอังกฤษสูงและต่ำ ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และ 6 ชั้นละ 4 คน คะแนนสูง ชาย 1 คน หญิง 1 คน และคะแนนต่ำ ชาย 1 คน หญิง 1 คน จากโรงเรียนขนาดเล็ก กลาง และใหญ่ ในสามจังหวัดรวม 9 โรงเรียน ทั้งนี้มีนักเรียนให้ข้อมูลทั้งสิ้น 72 คน และกลุ่มนายกเทศมนตรี ผู้อำนวยการกองการศึกษา ศึกษาพิเศษ ผู้อำนวยการโรงเรียน หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาอังกฤษ ครูสอนภาษาอังกฤษ และผู้ที่เกี่ยวข้อง จำนวน 47 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา โดยการจำแนก จัดกลุ่มออกเป็นประเด็นและสังเคราะห์เป็นผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า สภาพการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเป็นไปตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยมีปัญหาหลักสูตรค่อนข้างตายตัว ไม่สอดคล้องกับสภาพจริง กิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไม่สามารถบูรณาการกับการดำเนินชีวิต ขาดการพัฒนาสื่อการสอนที่ทันสมัย การวัดและประเมินผลการเรียนการสอนควรใช้วิธีการหลากหลาย และควรวัดความพร้อมของนักเรียน สำหรับแนวทางส่งเสริมการเรียนรู้การสอนภาษาอังกฤษ ควรเพิ่มชั่วโมงในการเรียนภาษาอังกฤษ การส่งเสริมการแข่งขันทางวิชาการเป็นเรื่องดี แต่ควรมีวิธีการขยายผลการพัฒนาไปสู่นักเรียนส่วนใหญ่ด้วย ควรมีการกำกับให้เกิดการเรียนการสอนด้วยการปฏิบัติจริงอย่างต่อเนื่อง โดยให้ความสำคัญด้านไวยากรณ์รองลงมา ทั้งนี้การมีข้อตกลงระหว่างเทศบาลกับโรงเรียนควรใช้หลักธรรมาภิบาลและต้องไม่ลดทอนคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนในสังกัด

คำสำคัญ: สภาพปัญหาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ, การส่งเสริมการเรียนรู้การสอนภาษาอังกฤษ, โรงเรียนระดับประถมศึกษาของเทศบาล, สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

บทนำ

โลกในศตวรรษที่ 21 เป็นโลกยุคดิจิทัลที่การติดต่อสื่อสารสามารถเชื่อมถึงกันได้ทางอินเทอร์เน็ต (Internet) ทำให้ภาษาอังกฤษมีความสำคัญมากขึ้น ประเทศที่ต้องการพัฒนาศักยภาพของประชากรให้มีความรู้ความสามารถทัดเทียมกับนานาประเทศ จำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาด้านภาษาอังกฤษเพื่อใช้ในการสื่อสาร ผลการสำรวจความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษของคนไทยของ กาญจนา ปราบพาล และ ประกายแก้ว โอภาณท้อมตะ (2545) พบว่าความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษของบัณฑิตไทยที่ต้องการศึกษาต่อมีทักษะภาษาอังกฤษต่ำกว่าประเทศเพื่อนบ้าน ยกเว้นประเทศลาวที่ค่าเฉลี่ยใกล้เคียงกับไทย ทำให้ต้องเร่งในการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษ จากผลการสำรวจ ปี 2561 บริษัทเอ็ดดูเคชั่น เฟอร์สท์ (เออีเอฟ) สถาบันภาษาในประเทศอังกฤษ เปิดเผยการจัดอันดับการใช้ภาษาอังกฤษของ 88 ประเทศทั่วโลก โดยจัดอันดับเป็น 5 กลุ่ม ได้แก่ ทักษะสูงมาก ทักษะสูง ทักษะปานกลาง ทักษะต่ำ และทักษะต่ำมาก พบว่า ทักษะของคนไทยจัดอยู่ในกลุ่มทักษะต่ำ โดยอยู่ในอันดับที่ 64 จาก 88 ประเทศ ในกลุ่มประเทศอาเซียน สิงคโปร์อยู่ในกลุ่มทักษะสูงมาก ประเทศมาเลเซียและฟิลิปปินส์ อยู่ในกลุ่มทักษะสูง ประเทศเวียดนาม อยู่ในกลุ่มทักษะปานกลาง ประเทศอินโดนีเซียและไทย อยู่ในกลุ่มทักษะต่ำ โดยมีประเทศเมียนมาร์ และกัมพูชา อยู่ในกลุ่มทักษะต่ำมาก (EF English Proficiency Index - 8th edition, 2018) จะเห็นว่าตลอดเวลาที่ผ่านมาการพัฒนาด้านภาษาอังกฤษของคนไทยมีการพัฒนาขึ้นน้อยมาก ทั้งที่เรากำลังอยู่ในยุคของประชาคมอาเซียน (ASEAN) ซึ่งชาวอาเซียนได้ตกลงกันว่าให้ใช้ “ภาษาอังกฤษ” เป็นภาษาทางการ รองลงมาเป็นภาษาของแต่ละประเทศ ทั้งนี้เพราะต้องมีการติดต่อกันใกล้ชิดมากขึ้น เมื่อประเทศต้องเปิดเสรีทำให้เกิดการเคลื่อนย้าย แรงงาน ทุน ก่อให้เกิดธุรกิจ และการเชื่อมโยงที่มีความจำเป็นต้องสื่อสารกัน

โดยเฉพาะปัจจุบัน รัฐบาลได้กำหนดให้มียุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ.2560-2579) เพื่อใช้เป็นยุทธศาสตร์ในการพัฒนาประเทศในระยะยาว ซึ่งในยุทธศาสตร์ที่ 3 ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคน ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนามนุษย์ โดยมีนโยบายประเทศไทย 4.0 (Thailand 4.0) เป็นกลไกขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจ

ที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม (Value-based economy) โดยมีดิจิทัล (Digital) เป็นโครงสร้างพื้นฐาน อันเป็นระบบเศรษฐกิจที่มีพลวัตสูงหรือเปลี่ยนแปลงเร็วมาก คุณลักษณะของทรัพยากรมนุษย์ในระบบเศรษฐกิจประเทศไทย 4.0 จึงมีได้ขึ้นอยู่กับปริมาณ หากแต่ขึ้นอยู่กับความสามารถในการสื่อสาร (Communication) ความคิดสร้างสรรค์ (Creativity) ความร่วมมือประสานงาน (Collaboration) และความสามารถในการปรับตัว (Adaptability/ transformation) จึงเป็นทักษะที่ละเอียดอ่อน (Soft skill) สามารถอยู่และทำงานร่วมกับผู้อื่นที่มีความแตกต่างหลากหลาย ทั้งในด้านสัญชาติ ศาสนา วัฒนธรรม ความเชื่อ ฯลฯ ยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่าง มีความคิดสร้างสรรค์ และใฝ่ที่จะเรียนรู้ตลอดชีวิต ดังนั้นการพัฒนาเด็กวัยเรียนเพื่อรองรับนโยบายประเทศไทย 4.0 จึงต้องเน้นหลักการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาตามบุคลิกลักษณะ (Personality) และความสามารถ (Competence) อันแตกต่างกันของผู้เรียนเป็นสำคัญ ระบบการศึกษาต้องมีหลากหลาย ไม่ปิดกั้นทางความคิด ต้องกระตุ้นให้มีความคิดสร้างสรรค์ในการทำสิ่งใหม่ ๆ ให้มีแนวทางในการสำรวจความสามารถและบุคลิกลักษณะที่เหมาะสมตลอดเวลา เพื่อให้เด็กนักเรียนได้เติบโต ทำงานในสิ่งที่ชอบ และสอดคล้องกับบุคลิกภาพของเด็ก ในขณะเดียวกัน ครูก็ต้องมีทักษะที่ดีในการร่วมสำรวจความต้องการ ความสามารถ และบุคลิกภาพที่เหมาะสมของเด็กในแต่ละคนด้วย (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, 2560)

โรงเรียนเป็นองค์กรที่มีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาของประเทศไทย ในขณะที่ระบบการศึกษาไทยแสดงผลการเรียนรู้ภาษาอังกฤษจากคะแนน O-net ภาษาอังกฤษ ป.6 ตั้งแต่ปีการศึกษา 2555 จนถึงปีการศึกษา 2559 คะแนนภาษาอังกฤษเฉลี่ย 36.99, 33.82, 36.02, 40.31, และ 34.59 (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ, 2561) จะเห็นว่าคะแนนไม่ถึง 50 คะแนนจาก 100 คะแนน จากข้อมูลทีกล่าวมาสรุปได้ว่า ปัจจุบันการเรียนการสอนในระบบโรงเรียน ยังไม่สามารถทำให้นักเรียน นักศึกษาของประเทศไทยประสบความสำเร็จในการใช้ภาษาอังกฤษเท่าที่ควร ดังนั้นเพื่อเป็นการค้นหาสภาพปัญหาของการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ และหาแนวทางส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ

ในประเทศไทย คณะผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาจากโรงเรียนในภาคใต้เนื่องจากมีอาณาเขตใกล้เคียงกับประเทศมาเลเซีย และสิงคโปร์ ที่มีทักษะการสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษอยู่ในระดับสูง นอกจากนี้ชาวมาเลเซียยังได้เข้ามาทำการค้ากับจังหวัดชายแดนภาคใต้อยู่เป็นประจำ โดยทำการศึกษาลึกลงไปในกระบวนการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ในโรงเรียนระดับประถมศึกษาของเทศบาลในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประกอบด้วยจังหวัดปัตตานี ยะลา และนราธิวาส ทั้งนี้เพื่อให้เห็นปัญหาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ตลอดจนได้แนวทางการส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในโรงเรียนระดับประถมศึกษาของเทศบาลในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

วิธีการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้ประยุกต์ใช้วิธีการเชิงคุณภาพ (Qualitative approach) ประเภทกรณีศึกษา (Case studies) (Creswell, 2003) โดยการลงไปเก็บข้อมูลจากสถานการณ์จริง สรุปลงและสังเคราะห์ข้อมูลจากพื้นที่ ซึ่งมีขั้นตอนดำเนินการดังนี้

1. การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้การสัมภาษณ์ นักเรียน ครูผู้สอน ผู้บริหาร และผู้ที่เกี่ยวข้อง จากโรงเรียนเทศบาลในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ จังหวัดละ 3 โรงเรียน ขนาดใหญ่ กลาง และเล็ก อย่างละ 1 โรงเรียน รวมเป็น 9 โรงเรียน แบบสัมภาษณ์ กลุ่มนักเรียน เน้นปัจจัยการสนับสนุนในการเรียนภาษาอังกฤษ ครอบครัว/เพื่อน/การรับสื่อ/การสอน/สื่อ ฯลฯ ผู้บริหารเทศบาล เน้นเชิงนโยบายและการสนับสนุน ผู้บริหารโรงเรียน การพัฒนาคุณภาพ/ส่งเสริม/ปัญหา และกลุ่มผู้สอน เน้นความพร้อมของนักเรียน แผนการสอน การประยุกต์วิธีการสอน ปัญหาที่ครูสะท้อนให้รับทราบ

2. ผู้ให้ข้อมูลหลัก ใช้การเลือกแบบเจาะจง จากกลุ่มนักเรียน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และประถมศึกษาปีที่ 6 ชั้นละ 4 คน โดยคัดเลือกจากนักเรียนที่มีผลการเรียนภาษาอังกฤษสูง 2 คน (ชาย - หญิง) และต่ำ 2 คน (ชาย-หญิง) จังหวัดละ 3 โรงเรียน จำนวน 24 คน จาก 3 จังหวัด รวมทั้งสิ้น 72 คน และกลุ่มนายกเทศมนตรี ผู้อำนวยการกองการศึกษา ศึกษาพิเศษ ผู้อำนวยการโรงเรียน หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ครูสอนภาษาอังกฤษ และผู้เกี่ยวข้อง จังหวัดปัตตานี จำนวน 15 คน จังหวัดยะลา 14 คน และ

จังหวัดนราธิวาส 18 คน รวมทั้งสิ้น 47 คน รวมมีผู้ให้ข้อมูลหลักทั้งสิ้น 119 คน เมื่อพิจารณาแล้วข้อมูลที่ได้มีความอิ่มตัว (Saturated data) สามารถตอบวัตถุประสงค์การวิจัยได้ จึงยุติการเก็บข้อมูล (Reid, 1996; cited in Sale, Lohfeld & Brazil, 2002)

3. การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content analysis) โดยนำข้อมูลที่ได้มาทำการถอดบันทึกคำสัมภาษณ์และพิมพ์ลงในโปรแกรมคอมพิวเตอร์ นำข้อมูลมาจัดหมวดหมู่ตามประเด็น จำแนกเงื่อนไข กระบวนการ และปรากฏการณ์ ทั้งนี้เพื่อให้สามารถอธิบาย เชื่อมโยงความเป็นเหตุเป็นผล เพื่อให้เข้าใจปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างสมบูรณ์

4. การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล นำเสนอผลโดยสรุป สังเคราะห์ เชื่อมโยงเงื่อนไข กระบวนการ และปรากฏการณ์ในลักษณะพรรณนาความ

ผลการศึกษา

ผลการศึกษา แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ปัญหาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในโรงเรียนระดับประถมศึกษาของเทศบาลในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า มีปัญหาในด้านต่าง ๆ ดังนี้

- 1.1 ด้านหลักสูตร พบว่า หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 เป็นแนวทางหลักในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ทักษะที่เน้นในช่วงชั้นที่ 1 และ 2 เน้นการฟัง การพูด เป็นหลัก ทักษะการอ่าน เขียน เป็นทักษะรอง โดยนักเรียนจะสื่อตามต้นแบบเอกสารแบบเรียน บางส่วนมาจากการคิดและสร้างของครู สาระการเรียนรู้เหมาะสมกับระดับชั้นและวัย แต่ประเด็นปัญหาอยู่ที่โครงสร้างเวลาเรียนที่กำหนดให้เวลาเรียนวันละไม่เกิน 5 ชั่วโมง ใน 8 กลุ่มสาระ โดยจัดเวลาเรียนรายปี ภาษาต่างประเทศปีละ 40 ชั่วโมงหรือประมาณสัปดาห์ละ 1 ชั่วโมง ในช่วงชั้นที่ 1 และ 80 ชั่วโมงหรือประมาณสัปดาห์ละ 2 ชั่วโมง ในช่วงชั้นที่ 2 หากเป็นประเทศที่เป็นพหุภาษาเด็กนักเรียนมีโอกาสใช้ภาษาต่างประเทศในชีวิตประจำวัน แต่สำหรับประเทศไทยจากเดิมในอดีตที่เคยเรียนวันละ 1 ครั้ง ปัจจุบันเป็น 1 ครั้งต่อสัปดาห์ สวนทางกับข้อเท็จจริงที่ว่า การใช้ภาษาเป็นวิชาด้านทักษะ ต้องฝึกฝนและปฏิบัติอยู่บ่อย ๆ จึงจะได้ผล

1.2 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน พบว่า ส่วนใหญ่ครูมีการวางแผนการสอน และพยายามดำเนินการตามแผน แต่ด้านกิจกรรมการเรียนการสอนครูไม่สามารถทำได้เต็มที่ ทั้งนี้ครูพยายามสอนให้สอดคล้องกับชีวิตประจำวันและสอนเสริม กิจกรรมที่ยังทำไม่เต็มที่ ส่วนใหญ่เป็นประสบการณ์ที่นักเรียนจะได้มีโอกาสในการเรียนรู้ การใช้ภาษาอังกฤษในรายวิชาอื่น ๆ และการฝึกทักษะนอกเวลาเรียน ดังนั้นในด้านเทคนิคและกลวิธีการสอน ได้แก่ ฝึกการสนทนา ฝึกพูด อ่าน เขียน ควรใช้วิธีสอนแบบบูรณาการ เน้นศึกษาด้านเทคนิคการสอนเพื่อนำมาใช้นักเรียน เช่น การสอนแบบร่วมมือ เพื่อนช่วยเพื่อน และนักเรียนระดับประถมจำเป็นต้องอาศัยสื่อและเทคนิควิธีการต่าง ๆ ที่หลากหลาย โดยเฉพาะยุคสมัยแห่งเทคโนโลยี แต่เนื่องจากโรงเรียนมีงบประมาณที่จำกัดทำให้การเข้าถึงเทคโนโลยีที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ทำได้ยาก

1.3 ด้านสื่อการเรียนการสอนและแหล่งการเรียนรู้ พบว่า ส่วนใหญ่ใช้สื่อการสอนประเภทบัตรคำ การใช้พจนานุกรมแปลไทย - อังกฤษ (Dictionary) ส่วนสื่ออื่น ๆ และแหล่งการเรียนรู้ยังทำได้ไม่เต็มที่ในสถานศึกษา ทำให้สื่อการสอนและแหล่งเรียนรู้อยังไม่อำนวยต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน การจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษจำเป็นต้องส่งเสริมทักษะทางภาษาทั้ง 4 ด้าน คือ ฟัง พูด อ่าน และเขียน ซึ่งการจัดให้มีสื่อหรือแหล่งการเรียนรู้ เช่น วิทยุทัศน์ จึงถือเป็นส่วนที่จะช่วยพัฒนาการฟังและพูดของนักเรียน ผู้บริหารควรพยายามส่งเสริมการจัดให้มีโอกาสใช้ภาษาอังกฤษนอกห้องเรียน หรือจัดให้ชาวต่างชาติมาสอนเพื่อเพิ่มโอกาสการสื่อสารของบุคลากรในโรงเรียน ส่วนห้องปฏิบัติการที่ทางรัฐจัดหาให้กลับกลายเป็นภาระให้กับทางโรงเรียน เนื่องจากการจัดซื้อดำเนินการจากส่วนกลางอุปกรณ์ต่าง ๆ บางส่วนไม่เหมาะกับโรงเรียน และเมื่อมีปัญหาต้องเสียค่าบำรุงรักษาสูง โรงเรียนไม่มีงบประมาณเพื่อการซ่อมแซมจึงต้องปล่อยทิ้งร้างไว้ ซึ่งตามระเบียบราชการไม่สามารถรื้อออกได้ จึงทำให้เสียพื้นที่ห้องเรียนในการจัดเรียนรู้ ทั้งนี้โรงเรียนส่วนใหญ่ประสบปัญหาการขาดแคลนห้องเรียนอยู่แล้ว

1.4 ด้านการวัดและประเมินผล พบว่า ส่วนใหญ่มีการกำหนดเกณฑ์การวัดตามมาตรฐานการเรียนรู้และผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง มีการประเมินผลโดยมอบหมาย

ให้นักเรียนปฏิบัติโดยใช้แบบทดสอบ ประเมินผลการเรียนทั้งด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัย และจิตพิสัย และมีการปรับปรุงกระบวนการจัดการสอนจากผลการประเมินการเรียนรู้ ซึ่งสิ่งที่ควรเพิ่มเติมคือกระบวนการวัดความพร้อมของนักเรียน โดยแจ้งกระบวนการวัดและประเมินล่วงหน้า การประเมินแต่ละหน่วยการเรียนรู้ การใช้แฟ้มสะสมงาน การวิเคราะห์ข้อสอบที่ใช้ในการประเมินผลนักเรียน และการให้นักเรียน เพื่อน และผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการประเมินผลงานของนักเรียน เนื่องจากพบว่าวิธีการวัดและประเมินผลยังไม่สอดคล้องกับประสิทธิภาพของหลักสูตรมากนัก

1.5 ด้านนโยบายจากกระทรวง/กรม/เทศบาล หน่วยงานที่กำกับดูแลโรงเรียน พบว่า ส่งผลต่อทรัพยากรที่สนับสนุนการเรียนการสอนในโรงเรียน ดังนี้

1) นโยบายระดับกระทรวงศึกษาธิการ และกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่มีผลต่อการพัฒนาภาษาอังกฤษและวิชาอื่น ๆ คือ การจัดประกวดทางวิชาการ โดยแข่งขันกันระหว่างโรงเรียนที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นรับผิดชอบดูแล แข่งขันระดับจังหวัด ระดับภูมิภาค และระดับประเทศ ทำให้แต่ละโรงเรียนมีการกวาดขัน สอนเสริมให้กับเด็กนักเรียนที่มีความโดดเด่นในแต่ละด้าน เพื่อการแข่งขัน บางกิจกรรมมีแข่งขันเป็นทีม เช่น การแสดงละคร หรือการร้องเพลง ประสานเสียง ซึ่งทำให้เด็กกลุ่มหนึ่งได้พัฒนาขึ้นมา แต่ในภาพรวมยังได้เฉพาะบางคนบางกลุ่ม ควรหาวิธีเพิ่มคุณภาพนักเรียนทุกคน และให้รางวัลกับครูที่ทุ่มเทอย่างเหมาะสม เพราะกิจกรรมดังกล่าวเกิดจากความเสียสละของครูที่ต้องทุ่มเทให้กับเด็กนักเรียนเป็นกรณีพิเศษ นอกจากนี้โรงเรียนเทศบาลในแต่ละจังหวัด ส่วนใหญ่นักเรียนที่มาเรียนจะมาจากครอบครัวที่มีฐานะไม่ติดนัก โรงเรียนจึงจัดให้มีอาหารกลางวันสำหรับเด็กนักเรียนทุกคน โรงเรียนเทศบาลถูกแบ่งตามจำนวนนักเรียนเป็นขนาดเล็ก กลาง ใหญ่ และใหญ่พิเศษ ซึ่งในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ไม่มีขนาดใหญ่พิเศษ โรงเรียนขนาดใหญ่เกิดจากเป็นโรงเรียนขยายโอกาสรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา และเป็นโรงเรียนที่เน้นทางวิชาการ เมื่อมีการพัฒนาเป็นกรณีพิเศษเฉพาะเรื่องจึงทำให้มีชื่อเสียงในการชนะเลิศประกวดในกิจกรรมต่าง ๆ

2) นโยบายที่เพิ่มสาระในหลักสูตร เช่น หน้าที่พลเมือง ศาสนา หรือนโยบายเรียนครึ่งวัน ให้พลินกับ

การเรียนรู้จากกิจกรรม ผู้สอนนโยบายไม่ได้มีรายละเอียดหรือเห็นปัญหาในทางปฏิบัติของครู การมาโรงเรียนเข้าชั้นหรือกลับต่ำกว่าปกติเป็นปัญหาด้านสวัสดิภาพความปลอดภัยของทั้งครูและนักเรียน นอกจากนั้นนโยบายส่วนกลางสนับสนุนการมีห้องปฏิบัติการทางภาษา สนับสนุนเครื่องมืออุปกรณ์ เป็นเรื่องที่ดีและเป็นที่ต้องการของโรงเรียน แต่นโยบายไม่ได้ครอบคลุมไปถึงการดูแล การรักษาอุปกรณ์ และการติดตามผลการใช้งานอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในระยะยาวอย่างยั่งยืน ทำให้นโยบายดังกล่าวกลายเป็นภาระของโรงเรียนไปโดยปริยาย

3) นโยบายการสนับสนุนให้มีครูสอนภาษาอังกฤษที่ตรงวุฒิและมีความสามารถทางภาษาอังกฤษ โดยมีการสอบในส่วนกลาง ผลคือทำให้ได้ครูภาษาอังกฤษมาจำนวนหนึ่งแต่ไม่มากนัก ทำให้ครูภาษาอังกฤษยังคงขาดแคลนอีกมากในโรงเรียนขนาดเล็ก นอกจากนี้ปัญหาที่พบของกลุ่มสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ครูที่สอบได้ในส่วนกลางมักจะไม่เลือกมาทำงาน เนื่องจากมีภาวะเสี่ยงภัยสูง หรือหากจำเป็นต้องมาก็จะขอย้ายออกนอกพื้นที่ทันทีที่มีโอกาสเพราะไม่ใช่คนในพื้นที่ ดังนั้นโดยข้อเท็จจริงแล้วการสนับสนุนให้มีครูผู้สอนภาษาอังกฤษ แม้ว่าจะจบสายตรงหรือไม่ตรง มีมาตรฐานหรือไม่มีมาตรฐานก็ตาม หากสามารถจัดการเรียนการสอนให้มีสาระครบถ้วนตามหลักสูตร ก็สามารถส่งผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียนได้มากกว่าที่เป็นอยู่

4) นโยบายการสนับสนุนเรื่องสื่อการเรียนการสอน การจัดทำหลักสูตรเพื่อพัฒนาบทเรียนโดยยึดสาระมาตรฐานตามหลักสูตรแกนกลางของกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2551 และปรับตามสภาพของนักเรียนด้วย ทำให้เอกสารประกอบการเรียนเป็นเอกสาร (Sheet) ที่ครูและโรงเรียนผลิตขึ้นเองเป็นส่วนใหญ่ บางโรงเรียนให้งบครูในการจัดทำ แต่ครูบางคนก็ต้องจ่ายเอง ครูบางคนใช้วิธีคุยกับนักเรียนด้วยภาษาอังกฤษเพื่อให้เด็กเรียนคุ้นเคย ส่วนการนำเทคโนโลยี หรือกิจกรรมเล่นเกมมีบ้างเล็กน้อย ทักษะที่เด็กนักเรียนได้รับเป็นส่วนใหญ่ คือ การอ่าน ท่องศัพท์ การเขียน ไวยากรณ์ ส่วนทักษะการฟัง การพูด จะมีเฉพาะในโรงเรียนที่มีครูชาวต่างชาติ นอกจากนี้ก็มีกิจกรรมเสริมในโรงเรียน เช่น กิจกรรมหน้าเสาธง ที่มีการพูดคำศัพท์สามภาษา หรือภาษาอาเซียนเป็นคำ ๆ เพื่อกระตุ้นเด็กให้ได้แสดงออก

5) นโยบายระดับเทศบาลและโรงเรียน

ที่ผู้บริหารที่ให้การดูแลอย่างใกล้ชิดจะส่งผลต่อการทำงานของครูมากขึ้น นโยบายบางส่วนช่วยแก้ปัญหาของครู เช่น การนำเทคโนโลยีมาช่วย การเรียนทางไกล ในวิชาที่ครูไม่ตรงวุฒิ หรือขาดแคลนครู แต่บางครั้งก็ประสบปัญหากรณีเครื่องมือหรืออุปกรณ์ชำรุด หรือค่าใช้จ่ายในการซ่อมแซมที่มากขึ้น ทำให้กิจกรรมตามนโยบายอาจไม่ต่อเนื่องและมีการเปลี่ยนแปลงบ่อย ส่งผลต่อความต่อเนื่องในการพัฒนาของนักเรียน นโยบายบางส่วนช่วยพัฒนา เช่น การจ้างครูชาวต่างชาติเพื่อให้มาสอนเสริม หรือพัฒนาให้ครูและนักเรียนมีทักษะการฟัง การพูด สร้างบรรยากาศการใช้ภาษาอังกฤษในโรงเรียน แต่ปัญหาคือครูชาวต่างชาติก็คือ ถ้าให้สอบ TOEFL จะมีคะแนนน้อยกว่าครูไทย ไม่แม่นยำในหลักไวยากรณ์ จึงทำให้ได้เฉพาะในด้านทักษะการสื่อสาร แต่บางคนที่เป็นชาวต่างชาติเพื่อนบ้าน สำเนียงจะไม่เหมือนกับเจ้าของภาษา แต่นักเรียนก็ยอมรับได้เพราะคิดว่าไม่มีประสบการณ์ในการฟังเลย อย่างไรก็ตามครูชาวต่างชาติเหล่านี้มักจะลาออกเมื่อทำงานไปได้ระยะหนึ่ง และได้ใบอนุญาตทำงาน (Work permit) แล้วก็จะลาออกไปหางานใหม่ในพื้นที่ที่ปลอดภัยกว่า สำหรับนโยบายการสร้างบรรยากาศในโรงเรียนที่พยายามนำศัพท์ภาษาอังกฤษมาติดในส่วนต่าง ๆ ทั่วโรงเรียนเป็นเรื่องที่ดี แต่ไม่ได้มีในทุกโรงเรียน นอกจากนี้บางโรงเรียนจะมีหน่วยงานภายนอกหรือมูลนิธิต่างประเทศเข้ามาส่งเสริมภาษาอังกฤษ แต่ก็เป็นโครงการชั่วคราว ไม่ได้เกิดอย่างสม่ำเสมอหรือต่อเนื่อง ซึ่งโรงเรียนที่มีสัมพันธภาพที่ดีกับเทศบาลหรือนักเรียนมีศักยภาพก็จะได้รับการคัดเลือกให้มีโอกาสในการพัฒนา นอกจากนี้นโยบายเทศบาลที่มีการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชนมักจะดึงครูบางคนจากโรงเรียนไปทำงาน เช่น การจัดกิจกรรมตามศาสนา ก็จะอาศัยบุคลากรจากโรงเรียนไปจัดสถานที่ เตรียมงานต่าง ๆ ทำให้ครูไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่สอนได้เต็มที่ ต้องทิ้งห้องเรียนไปทำงานอื่น ตามที่ได้รับมอบหมาย

6) นโยบายการประกันคุณภาพการศึกษา เป็นเรื่องที่ดีถ้าศักยภาพของแต่ละโรงเรียนพอ ๆ กัน การจัดสรรบุคลากร ทรัพยากรการเรียนรู้ให้พร้อม แต่ในสภาพปัจจุบัน การประเมินไม่ได้เป็นการรายงานตนเอง แต่เป็นการประเมินจากหน่วยงานภายนอก แยกเวลาสอนของครูไปทำงานเอกสาร เป็นการประเมินผลจากข้อสอบกลาง ทำให้เกิดความไม่เท่าเทียม และการมี

บทลงโทษอันเนื่องมาจากการละทิ้งหน้าที่เป็นเรื่องที่ดี แต่ไม่ใช่เพราะหน้าที่มีมากเกินไปจนความสามารถของคน โรงเรียนควรสามารถจัดสรร ดำเนินการคัดเลือกบุคลากรเองได้ ดังนั้นควรประเมินหน้าที่ตามบริบทและทรัพยากรที่มีอยู่ เช่น มีครู 5 คนที่ไม่ได้มีความรู้ครบใน 8 สาระ ควรประเมินตามสาระที่ครูถนัดแทนการดูภาพรวม เป็นต้น

7) นโยบายการให้ครู คศ.3 และครูเชี่ยวชาญเพิ่มวิทยฐานะ ไม่สอดคล้องกับสภาพการปฏิบัติงานของครู ควรดำเนินการในลักษณะเป็นการประเมิน 360 องศา โดยให้เด็กนักเรียน เพื่อนครู และผู้บริหารได้มีส่วนร่วมในการประเมินด้วย ผลงานควรเป็นเรื่องที่อยู่ในรายวิชาที่ครูสอน และหน้าที่ที่ครูปฏิบัติอยู่ประจำ เพื่อป้องกันไม่ให้ครูที่ไม่มีจรรยาบรรณ ไม่เห็นความสำคัญของอาชีพ ฉกฉวยโอกาสดังกล่าว

1.6 ด้านโรงเรียน พบว่า การจัดให้มีสิ่งแวดล้อมภาษาต่างประเทศในโรงเรียน บางส่วนยังไม่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ด้านภาษาอย่างแท้จริง เนื่องจากอาจตกอยู่ในสภาพเคยชิน ยังไม่ได้ให้ความสำคัญที่จะให้นักเรียนได้เรียนรู้อย่างจริงจัง เช่น การมีศัพท์ภาษาอังกฤษ อยู่ในป้ายหน้าห้องน้ำ บันได สนามเด็กเล่น ฝาผนังในห้องเรียน เป็นต้น นักเรียนจะไม่ได้เรียนรู้เลยถ้าครูไม่มีเนื้อหาในส่วนนี้ โดยจะสังเกตเห็นว่าภาพหรือตัวหนังสือเก่ามาก นักเรียนคงจะเห็นเป็นประจำและเคยชินจนไม่ได้ให้ความสนใจ เมื่อถูกทดสอบคำศัพท์ภาษาอังกฤษจึงตอบไม่ได้ และแทบจะไม่ได้สังเกตว่ามีคำศัพท์ดังกล่าวติดอยู่ที่ฝาผนังห้องเรียน ส่วนกิจกรรมที่จัดหน้าเสาธง เช่น คำศัพท์ 3 ภาษา เพียงแต่บอกให้ฟัง จึงควรให้นักเรียนได้ฝึกออกเสียงด้วยตนเอง ถ้าในห้องครูไม่ได้มีกิจกรรมต่อเนื่อง นักเรียนก็จะไม่ได้เรียนรู้ ดังนั้นการจัดสิ่งแวดล้อมภาษาอังกฤษจึงไม่ใช่มีเพียงคำศัพท์ แต่ต้องเกิดจากความร่วมมือของครู กำหนดกิจกรรมมอบหมายให้นักเรียนหาความหมาย แต่งประโยค และเกมหาคำศัพท์ ก็จะทำให้เกิดการเรียนรู้และเข้าใจมากขึ้น แต่ที่ผ่านมายังไม่มีการต่อเนื่องเพื่อการเรียนรู้ นอกจากนี้ทุกโรงเรียนมีห้องสมุด แต่ส่วนมากมักใช้ห้องจัดกิจกรรมอย่างอื่น ๆ ด้วย เพราะโรงเรียนมีพื้นที่จำกัด บางแห่งห้องสมุดเปิดเป็นเวลาเมื่อมีครูบรรณารักษ์อยู่เฝ้า ไม่ได้เปิดตลอดเวลา ซึ่งครูให้เหตุผลว่าเด็กมักจะคอยเพื่อเข้าไปเล่นเป็นหลัก และเวลามีหนังสือสองภาษาเด็กก็จะอ่านแต่ภาษาไทยไม่ได้สนใจอ่านภาษาอังกฤษเลย สังเกต

ได้จากหนังสือภาษาอังกฤษจะดูค่อนข้างใหม่ แสดงว่าไม่ได้รับความสนใจจากผู้ใช้ห้องสมุดมากนัก

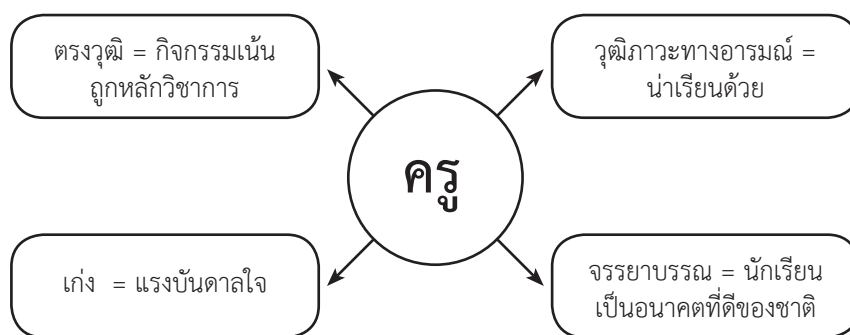
1.7 ด้านครอบครัวและเพื่อน พบว่า สิ่งแวดล้อมช่วยสนับสนุนให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ภาษาอังกฤษ นักเรียนที่เก่งภาษาอังกฤษมักจะพบว่าทางบ้านมีส่วนสนับสนุนการเรียนรู้ โดยมีพี่น้องและพ่อแม่ช่วยสอนการบ้าน สร้างแรงจูงใจ บางครอบครัวที่มีฐานะก็จะหาครูสอนพิเศษ หรือพานักเรียนไปเรียนพิเศษเพิ่มเติม นอกจากนั้นการเรียนเพิ่มในด้านภาษารูมี เพื่อใช้ในการอ่านคัมภีร์อัลกุรอาน ในศาสนาอิสลาม ก็ทำให้เด็กมีทักษะทางภาษาอังกฤษเพิ่มขึ้น เพราะภาษารูมีใช้ตัวอักษรภาษาอังกฤษในการเขียนคล้ายกับภาษาในคาราโอเกะ ทำให้เด็กสะกดและอ่านออกเสียงได้ สามารถเทียบเคียงเสียงกับพยัญชนะไทยได้ ดังนั้นกลุ่มนักเรียนที่นับถือศาสนาพุทธที่ไม่ได้ถูกบังคับให้เรียนภาษาอังกฤษ จึงไม่สามารถฝึกทักษะได้เหมือนกลุ่มนักเรียนที่นับถือศาสนาอิสลาม แต่นักเรียนที่นับถือศาสนาอิสลามบางกลุ่มที่ไม่ได้เรียนการอ่าน คัมภีร์ก็จะไม่ได้ฝึกภาษารูมีเช่นกัน ส่วนภาษาที่ใช้ในบ้านหรือกับเพื่อน ๆ ถ้าเป็นกลุ่มที่สามารถใช้ภาษายาวีได้ การออกเสียงสำเนียงภาษาอังกฤษจะชัดเจนดีกว่า นักเรียนที่ใช้แต่ภาษาไทย บางครอบครัวได้ไปทำงานในประเทศมาเลเซีย ก็จะทำให้เด็กมีแรงจูงใจและเห็นความสำคัญในการใช้ภาษาอังกฤษมากขึ้น

1.8 ด้านครูผู้สอนภาษาอังกฤษ พบว่า ได้มีการประเมินตนเองแล้วว่ามีความสามารถในระดับปานกลาง โดยมีความสามารถในทักษะการอ่าน การฟัง การพูด และการเขียน ตามลำดับ ในขณะที่ทักษะที่ต้องการในช่วงชั้นที่ 1 และ 2 จะเน้นทักษะการฟังและการพูด จึงพบว่าในห้องเรียนครูแทบจะไม่ได้ใช้ภาษาอังกฤษกับนักเรียนเลย ยกเว้นคำศัพท์ที่ปรากฏในบทเรียน ส่วนใหญ่นำคำศัพท์และการอ่าน มีบ้างในบางโรงเรียนที่มีครูต่างชาติ ทางโรงเรียนจะบังคับให้ครูพูดภาษาอังกฤษตลอดคาบสอน สาเหตุที่ครูไทยมักจะเน้นไวยากรณ์ เพราะนักเรียนต้องใช้ในการสอบโอเน็ต (O-net) และใช้ในการสอบเข้าเรียนต่อโรงเรียนมัธยม ซึ่งในการสอบเรียนต่อจะไม่มีการสอบทักษะการฟังและการพูด โดยผลที่น่ายินดีจากการสัมภาษณ์นักเรียน พบว่า ครูคือผู้ที่สร้างแรงบันดาลใจให้ชอบหรือไม่ชอบภาษาอังกฤษ นักเรียนทุกคนรู้ว่าภาษาอังกฤษมีผลต่อความก้าวหน้า โดยเฉพาะการเป็นประชาคมอาเซียน แต่ส่วนใหญ่มิไม่มี

สถานที่ที่จะให้ฝึกทักษะภาษาอังกฤษและไม่ได้นำมาใช้ในชีวิตประจำวัน ดังนั้นเมื่อครูที่สอนอังกฤษไม่ได้ใช้ภาษาอังกฤษกับนักเรียน นักเรียนก็จะไม่มีโอกาสได้ใช้ภาษาอังกฤษเช่นกัน ซึ่งครูที่เป็นแรงบันดาลใจมักจะ เป็นครูที่ใจดี มีวุฒิทางอารมณ์ที่มั่นคง มีความสามารถโดดเด่น หรือมีกิจกรรมที่สร้างความสนใจให้กับเด็กนักเรียน อยู่ตลอดเวลา

นอกจากนี้กิจกรรมการประกวดที่จัดโดยหน่วยงานภายนอก ทำให้ครูต้องเสียสละมาฝึกเด็กนักเรียนบางคน ด้านภาษาอังกฤษเป็นกรณีพิเศษ ถ้าโรงเรียนมีครูที่มีวุฒิทางด้านภาษาอังกฤษโดยตรงก็จะเป็นกำลังสำคัญในการฝึก ในขณะที่บางโรงเรียนไม่มีครูที่มีวุฒิภาษาอังกฤษโดยตรง ก็จะไปแข่งในทักษะที่ครูถนัดแทน เช่น คณิตศาสตร์

พลศึกษา เป็นต้น ดังนั้นจะเห็นว่าวุฒิการศึกษาที่ตรงสาขาของครูมีความสำคัญต่อการพัฒนานักเรียน โดยสามารถสร้างเป็นแผนภาพให้เห็นความสำคัญของครูที่เป็นหัวใจของการเรียนรู้ของนักเรียนในโรงเรียนเทศบาล ได้ดังภาพประกอบ 1 โดยมุ่งเน้นไปที่ครูโรงเรียนเทศบาล เนื่องจากมีเอกลักษณ์เฉพาะตัวที่นักเรียนส่วนใหญ่มีฐานะทางครอบครัวไม่ค่อยดี ไม่ได้เรียนพิเศษทางวิชาการส่วนใหญ่ไปเรียนศาสนา จะได้เรียนก็เฉพาะเมื่ออยู่ที่โรงเรียน นอกจากนั้นไปทำงานช่วยพ่อแม่บ้างหรืออยู่กับญาติผู้ใหญ่ โดยมีส่วนน้อยที่เป็นกลุ่มลูกข้าราชการและพนักงาน ที่มีโอกาสได้ไปเรียนพิเศษทางวิชาการเพิ่มเติมบ้าง

ภาพประกอบ 1 ความสำคัญของครูในโรงเรียนเทศบาล

1.9 ด้านนักเรียน พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ชอบภาษาอังกฤษ ถึงแม้ว่าจะมองว่ายากแต่ส่วนใหญ่มีเจตคติที่ดีต่อภาษาอังกฤษ ไม่ว่าจะกลุ่มที่ชอบหรือไม่ชอบภาษาอังกฤษต่างก็ยอมรับว่าภาษาอังกฤษเป็นวิชาที่พัฒนาไปสู่สังคมโลกได้ ซึ่งวิธีการสอนที่นักเรียนชอบตามลำดับ คือ การร้องเพลงภาษาอังกฤษ การท่องคำศัพท์ การพูดภาษาอังกฤษในชั้นเรียน การเดินตามเพลง - ออกท่าทาง และการสอนหน้าชั้นของครู ในขณะที่ครูนิยมจัดกิจกรรมเรียงตามลำดับ คือ การท่องคำศัพท์ การพูดภาษาอังกฤษในชั้นเรียน การสอนหน้าชั้นของครู การร้องเพลงภาษาอังกฤษ และการเดินตามเพลง-ออกท่าทาง แสดงว่ากิจกรรมที่ครูจัดเป็นสิ่งที่นักเรียนชอบตรงกัน เพียงแต่สิ่งที่ครูทำบ่อย ๆ นั้นไม่ต้องมีเครื่องมือช่วยเข้ามาเกี่ยวข้อง แต่หากมีการจัดกิจกรรมโดยมีเครื่องมือช่วยจะทำให้

มีความสุขเพิ่มขึ้น นักเรียนจะชอบมากกว่า นอกจากนี้ในส่วนตัวของนักเรียนเองมีความสำคัญมาก เพราะเป็นผู้เรียนรู้โดยตรง เจตคติที่ดีต่อรายวิชาภาษาอังกฤษจึงเป็นเรื่องสำคัญ แต่อย่างไรก็ตามเจตคติที่ดีต่อภาษาอังกฤษไม่ได้ส่งผลต่อการเรียนภาษาอังกฤษโดยตรง หากแต่พบว่าการมีทัศนคติที่ดีกับครูจะทำให้ นักเรียนชอบและต้องการจะเรียนในรายวิชานั้น ๆ มากกว่า และเมื่อมีกิจกรรมหรือการบ้านก็จะสนใจที่จะทำให้สำเร็จ ที่สำคัญการคงตัวขององค์ความรู้ด้านภาษาอังกฤษต้องอาศัยการฝึกฝนอย่างสม่ำเสมอ หากไม่มีโอกาสในชีวิตประจำวันและไม่มีคนบอกความถูกต้องของคำศัพท์ การออกเสียงและการสื่อสารภาษาอังกฤษย่อมไม่ต่างกับการเล่นละคร คือจบแล้วก็จบเลย ไม่ได้ติดตัวให้เกิดการนำไปใช้ในสถานการณ์จริง และการที่นักเรียนไปสอบเรียนต่อมักใช้ข้อสอบที่วัดหรือ

ทดสอบเกี่ยวกับไวยากรณ์ภาษาอังกฤษและคำศัพท์ ไม่ได้ใช้ทักษะการฟังและการพูด จึงทำให้นักเรียนไม่ได้เห็นความสำคัญของการฟังและการพูด โดยเฉพาะในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่แทบจะไม่มีชาวต่างชาติเข้าไปท่องเที่ยวเลย ผิดกับเมืองท่องเที่ยวที่ชาวต่างชาติเข้าไปท่องเที่ยวบ่อย ๆ อันจะเป็นแรงกระตุ้นให้เด็ก ๆ สนใจภาษาอังกฤษหรือบางครั้งได้มีโอกาสใช้ภาษาและเห็นความสำคัญเพื่อการประกอบอาชีพในอนาคต

ส่วนที่ 2 แนวทางการส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในโรงเรียนระดับประถมศึกษาของเทศบาลในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ จากผลการศึกษาพบว่า มีแนวทางส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษดังต่อไปนี้

2.1 ด้านหลักสูตรแกนกลาง สารการเรียนรู้เหมาะสมกับระดับชั้นวัย โดยควรเพิ่มโครงสร้างเวลาเรียน มีข้อเสนอให้เพิ่มชั่วโมงการเรียนรู้ในรายวิชาภาษาต่างประเทศ หรือถ้าเป็นไปได้ให้บังคับบางสาระวิชาโดยใช้ภาษาอังกฤษในการสอน จะทำให้สภาพแวดล้อมเอื้อต่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษมากขึ้น เช่น ในประเทศฟิลิปปินส์บังคับวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และภาษาอังกฤษให้สอนเป็นภาษาอังกฤษ นักเรียนควรได้มีโอกาสในการใช้ภาษาต่างประเทศในทุกวัน

2.2 ด้านนโยบาย มีข้อเสนอดังนี้

1) การออกนโยบายไม่ควรเป็นนโยบายตามนักการเมืองท้องถิ่นมากเกินไป ควรมีความต่อเนื่องและกำกับให้เกิดการปฏิบัติและประเมินผลอย่างจริงจัง เช่น การกำหนดให้ใช้ภาษาอังกฤษหรือภาษาต่างประเทศในโรงเรียน สัปดาห์ละ 1 วัน จะช่วยสร้างบรรยากาศการใช้ภาษาอังกฤษ แม้ว่าในระยะแรกอาจมีอาการเขินอายบ้าง แต่ถ้าเป็นที่ยอมรับและทุกฝ่ายเห็นตรงกันตลอดจนมีการประเมินโรงเรียน เพื่อให้เกิดการใช้จริง มีการประกวดแข่งขัน จัดกิจกรรมด้านการใช้ภาษาในโรงเรียน พัฒนาการด้านภาษาจะดีขึ้น จะเกิดการเรียนรู้แลกเปลี่ยนคำศัพท์ โดยที่ยังไม่ให้ความสำคัญเรื่องการใช้ภาษาที่ถูกต้องมากนัก ระยะแรกให้กล้าแสดงออกก่อน ส่วนการประเมินและติดตามผลขึ้นอยู่กับบริบทของแต่ละโรงเรียน

2) นโยบายด้านการจัดแข่งขันทางวิชาการของโรงเรียนในสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น นับว่าเป็นนโยบายที่มีประโยชน์ ก่อให้เกิดความภาคภูมิใจ

ให้นักเรียน และครู ส่งเสริมให้มีกระบวนการพัฒนานักเรียนขึ้นมาจริงจาง ทั้งนี้ควรให้รางวัลอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อเป็นการเพิ่มขวัญและกำลังใจแก่ครู ผู้เสียสละ ฝึกฝนเด็กนักเรียนให้มีความสามารถและทักษะทางวิชาการที่มีการแข่งขัน

3) นโยบายด้านทรัพยากรของสถานศึกษา ไม่ว่าจะเป็นโรงเรียนเทศบาลหรือโรงเรียนสังกัด สพฐ. การกำหนดอัตรากำลังควรจะให้ครบตามสาระที่มี ไม่ควรให้ตามจำนวนนักเรียน เพราะครูไม่สามารถสอนได้ทุกสาระ การสอบบรรจุครูที่มาจากส่วนกลางไม่ประสบความสำเร็จในทางปฏิบัติ เพราะครูที่สอบได้จำนวนหนึ่งเป็นคนต่างถิ่นซึ่งจำต้องลงมาปฏิบัติงานในพื้นที่โดยไม่เต็มใจ จึงควรให้พื้นที่จัดสอบเองเพื่อให้ได้คนในพื้นที่มาเป็นครู โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ทั้งนี้ส่วนกลางอาจจะเป็นผู้กำหนดมาตรฐานคุณสมบัติขั้นต้น ถ้าไม่สามารถได้ตามคุณสมบัติก็ยังไม่สามารถบรรจุได้ จนกว่าจะสอบผ่านคุณสมบัติ เป็นต้น โดยจัดให้มีการสอบทุกปีตราบเท่าที่ยังไม่ได้ครูครบตามอัตราที่จะบรรจุได้ จะทำให้ครูใหม่มีกำลังใจที่จะพัฒนาตนเองให้มีศักยภาพเพิ่มขึ้น และโรงเรียนจะได้คนในพื้นที่ ทั้งยังเปิดโอกาสให้กับนักศึกษาจบใหม่ได้สอบแข่งขันกันในแต่ละจังหวัด จะทำให้ลดขั้นตอนและค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ

4) การจัดสรรงบประมาณให้โรงเรียนในกรณีที่เป็นนโยบายจากส่วนกลาง เช่น ห้องปฏิบัติการภาษา ควรมีการสนับสนุนงบประมาณในการดูแล หรือติดตามผลการปฏิบัติ หากไม่ได้ผลควรหาทางแก้ไขปัญหาร่วมกัน การมีห้องปฏิบัติการที่เครื่องมืออุปกรณ์ใช้ไม่ได้ และไม่สามารถรื้อถอนได้ตามระเบียบราชการ ย่อมทำให้เสียพื้นที่ที่จะทำให้เกิดประโยชน์ในด้านอื่น ๆ ไปอย่างน่าเสียดาย ทั้งนี้ที่ผ่านมา การดำเนินการด้านห้องปฏิบัติการทางภาษา รวมถึงอุปกรณ์ประกอบจะดำเนินการโดยส่วนกลาง บริษัทที่ประมูลได้อยู่ส่วนกลาง เมื่อเกิดปัญหาต้องเสียค่าใช้จ่ายในการลงมาแก้ไขและดูแลรักษา โดยสัญญาการบำรุงรักษาช่วงแรกอาจเป็นความรับผิดชอบของบริษัทอยู่ระยะหนึ่ง แต่เมื่อหมดสัญญา โรงเรียนต้องรับผิดชอบเอง เมื่อเกิดปัญหาขึ้นโรงเรียนขาดงบประมาณในการบำรุงและซ่อมแซม ทำให้ไม่สามารถใช้การได้จะรื้อถอนก็ผิดระเบียบทางราชการ จึงกลายเป็นสุสาน ไม่สามารถใช้ประโยชน์จากห้องเหล่านั้นได้

5) การตกลงและหารือกันในด้านภาระงาน และความรับผิดชอบ ควรใช้หลักธรรมาภิบาลในการ เจรจาระหว่างเทศบาลกับโรงเรียน โดยงานที่เป็นของ โรงเรียน ให้ผู้อำนวยการและครูมีอำนาจในการตัดสินใจ ส่วนงานของเทศบาลควรใช้บุคลากรของเทศบาลเป็นหลัก โดยที่การขอความร่วมมือโรงเรียนในการส่งครูหรือนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมทางวิชาการหรือกิจกรรมใดก็ตาม ควรดำเนินการในช่วงวันนักขัตฤกษ์หรือวันเสาร์ - อาทิตย์ เพื่อให้ครูและนักเรียนเสียเวลาในการเรียนการสอน การรับสมัครนักเรียนหรือการรับสมัครบุคลากรเข้าทำงาน ในโรงเรียน ควรใช้หลักธรรมาภิบาล โปร่งใส มีเหตุผล และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อส่วนรวม

2.3 ด้านครูผู้สอนภาษาอังกฤษ พบว่า ครูเป็น หัวใจหลักในการเรียนรู้ที่ได้ผลที่สุด ดังนั้นจากแนวคิด การเรียนภาษาที่สองให้ประสบความสำเร็จ ที่มีสูตรว่า ต้องประกอบด้วยองค์ประกอบที่เหมาะสม 3 อย่าง ได้แก่ แรงจูงใจ เวลา และวิธีการ โดยที่ความมีประสิทธิภาพ ในการเรียนภาษาจะเท่ากับแรงจูงใจ คูณด้วยโอกาส (โอกาส = เวลาที่ใช้ในการเรียนภาษา x วิธีการ) ดังนั้น ความมีประสิทธิภาพในการเรียนรู้ภาษา = แรงจูงใจ x เวลาที่ใช้ในการเรียนภาษา x วิธีการ ทั้งนี้เวลาในการใช้ภาษา หมายถึงเวลาที่ใช้ในการพูด ฟัง และเขียน อย่างไรก็ตาม Peter (2010) ผู้สร้างเว็บไซต์ Creativity & Languages : learning languages out of a classroom ได้แนะนำ ปัจจัยที่มีผลต่อการเรียนรู้ภาษาที่สองให้ประสบความสำเร็จ ประกอบด้วย 6 ปัจจัยที่ทรงอิทธิพลต่อการเรียนภาษา ได้แก่

1) การสร้างแรงจูงใจ (Motivation) คือ การสร้างแรงบันดาลใจให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ภาษาที่สองได้ การมีแรงจูงใจทำให้เกิดการเรียนรู้อย่าง กระตือรือร้นและรวดเร็ว

2) การปฏิบัติปกติ (Regular practice) การฝึกภาษาทุกวัน ๆ ละ 20-30 นาทีดีกว่าสัปดาห์ละ 2 ครั้ง ๆ ละ 2 ชั่วโมง การปฏิบัติตามปกติจะมีการเชื่อมโยง กับปัจจัยอื่น ๆ เช่น แรงจูงใจ การบริหารจัดการเวลา

3) การมีส่วนร่วมทางอารมณ์ (Emotional involvement) หน่วยความจำในสมองของคนเราจะ เก็บข้อมูลได้ดีหากมีอารมณ์และความรู้สึกมาร่วมด้วย ยกตัวอย่างเช่น การเชื่อมโยงเสียงกับภาพ และกลิ่น มีประสิทธิภาพมากกว่าการอ่านคำในพจนานุกรม ดังนั้น การค้นพบสิ่งที่เป็นความรู้สึกที่ชื่นชอบจะมีประโยชน์มาก

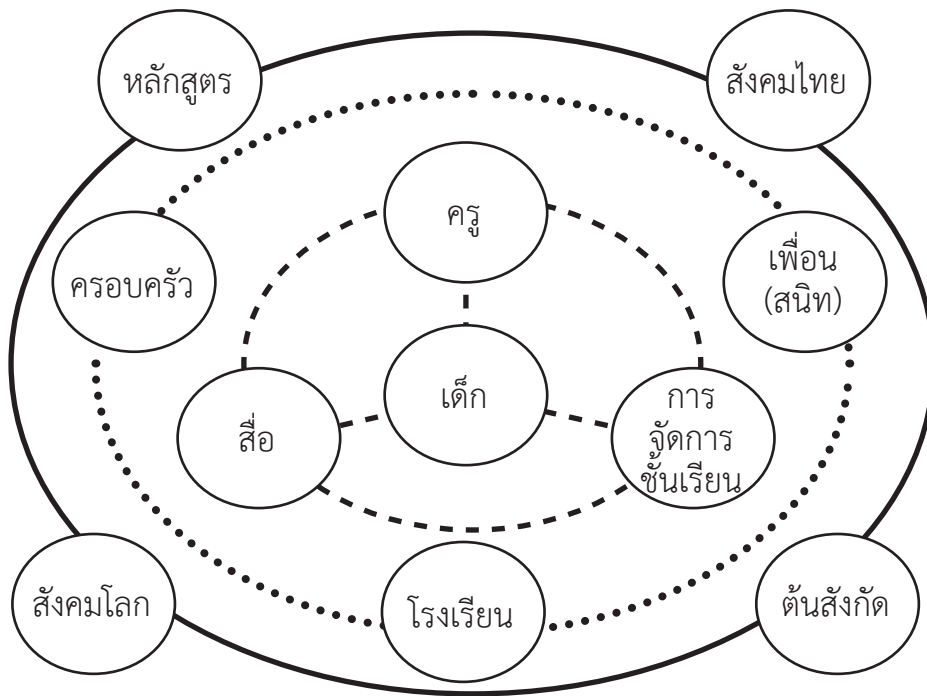
ในการเรียนรู้ภาษาที่สอง

4) ความสนุกสนานและเต็มใจที่จะทำผิดพลาด (Playfulness and willingness to make mistakes) หากการเรียนรู้มีบรรยากาศน่าเบื่อ การเรียนรู้จะไม่เกิดขึ้น แต่หากมีกิจกรรมที่ทำให้มีความสนุกสนาน นักเรียนจะ มีความเปิดกว้างมากขึ้น นี่เป็นเหตุผลที่การสอนภาษา ต่างประเทศที่น่าเบื่อมักไม่ได้ผล ดังนั้นในช่วงแรกที่พูด ภาษาต่างประเทศ ความเต็มใจที่จะทำผิดพลาด จะช่วย ให้นักเรียนสามารถปรับปรุงจากสิ่งที่ผิดพลาด และวิธี การที่จะแก้ไขได้ คือ วิธีการเล่นเพื่อการเรียนรู้ภาษา จะช่วยให้นักเรียนสามารถที่จะพูดอะไรก็ได้โดยไม่ต้อง กังวลมากเกินไป

5) วิธีการฮัมเบิล – ขั้นพื้นฐาน (Humble approach – the basic first) การเรียนรู้ได้ดีเมื่อเริ่มต้น ด้วยอะไรที่เล็ก ๆ เข้าใจอย่างลึกซึ้งแล้วค่อยเพิ่มสิ่งใหม่ ๆ ทีละอย่าง เมื่อพื้นฐานดีแล้ว การต่อยอดด้วยกฎขั้นสูง ก็จะรวดเร็วขึ้น ดังนั้นความลับในการเรียนรู้ได้อย่าง รวดเร็วเป็นการที่จะเรียนรู้อย่างช้า ๆ แต่เข้าใจในช่วงต้น

6) ไวยากรณ์เป็นเรื่องรองในการฝึก (Grammar is secondary to practice) โดยทั่วไปการ เรียนรู้ภาษาที่สองให้ประสบความสำเร็จ ควรเลียนแบบ การเรียนรู้ภาษาของเด็ก เด็กไม่ได้เรียนรู้ไวยากรณ์ก่อน กระบวนการเรียนรู้เริ่มจากการพูด เรียนรู้จากการทดลอง จากความผิดพลาด กับการมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่องกับ สภาพแวดล้อมของเด็ก ๆ เด็กไม่ได้เรียนรู้การอ่านด้วยการ เริ่มต้นการอ่านวรรณกรรม พวกเขาเรียนรู้ที่จะอ่านได้ โดยเริ่มต้นที่จะอ่านคำเดียว และประโยคเดียว ไวยากรณ์ ควรจะสอนเท่าที่จำเป็นสอนเพื่อให้แก้ไขประโยคที่ ผิดพลาดให้ดีขึ้น

ดังนั้นโดยภาพรวม การส่งเสริมประสิทธิภาพ การเรียนการสอนภาษาอังกฤษให้ประสบความสำเร็จ สามารถแสดงในรูปแบบของการแสดงปฏิสัมพันธ์ระหว่าง องค์ประกอบที่ส่งเสริมประสิทธิภาพการเรียนการสอน ดังภาพประกอบ 2 โดยที่ขั้นในสุด วงกลมแต่ละวงกลม จะแสดงความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดระหว่างครู สื่อ/อุปกรณ์ และการจัดการชั้นเรียนที่มีประสิทธิภาพ ขั้นที่สองจะมี ครอบครัว เพื่อน และโรงเรียน เป็นองค์ประกอบสนับสนุน ส่วนขั้นที่สามชั้นนอกสุด หลักสูตร ต้นสังกัด สังคมไทย และสังคมโลก จะเป็นสภาพแวดล้อมที่ส่งผลต่อความ ต้องการใช้ภาษาอังกฤษในอนาคต

ภาพประกอบ 2 รูปแบบปฏิสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบที่ส่งเสริมประสิทธิภาพการเรียนการสอน

อภิปรายผล

การศึกษาเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในโรงเรียนระดับประถมศึกษาของโรงเรียนเทศบาลในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัญหาในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ และเสนอแนวทางการส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในโรงเรียนระดับประถมของโรงเรียนเทศบาล โดยศึกษาจากกลุ่มนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งเป็นตัวแทนของช่วงชั้นที่ 1 และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เป็นตัวแทนของช่วงชั้นที่ 2 ซึ่งมีผลการเรียนภาษาอังกฤษสูงและต่ำ จากโรงเรียนเทศบาลในสามจังหวัดที่เลือกมาศึกษา จำนวน 72 คน และกลุ่มผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย นายกเทศมนตรี ผู้อำนวยการกองการศึกษา ศึกษาพิเศษ ผู้อำนวยการโรงเรียน หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ครูสอนภาษาอังกฤษ และผู้ที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ จำนวน 47 คน ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาในการจัดการเรียนการสอนด้านต่าง ๆ คล้ายคลึงกัน ทั้งในด้านหลักสูตร กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน

และการวัดผลประเมินผล ด้านนโยบายจากกระทรวง กรม เทศบาล และหน่วยงานที่กำกับดูแลโรงเรียน ด้านโรงเรียน ด้านครอบครัวและเพื่อน ด้านครูผู้สอนภาษาอังกฤษ และด้านนักเรียน ทั้งนี้ได้เสนอแนวทางในการแก้ไขปรับปรุงที่เหมาะสมกับอัตลักษณ์ของพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งหากได้รับการนำไปปรับปรุงแก้ไขอย่างจริงจัง ก็จะสามารถแก้ไขปัญหาการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในโรงเรียนระดับประถมศึกษาของโรงเรียนเทศบาลในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้เป็นอย่างดี

จากผลการศึกษา ชี้ให้เห็นว่าปัญหาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษประการหนึ่ง ได้แก่ บทบาทของครูผู้สอนที่มีความสำคัญอย่างมากในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ เนื่องจากครูผู้สอนเป็นผู้สร้างแรงบันดาลใจให้กับนักเรียนมีผลต่อการชอบหรือไม่ชอบเรียนภาษาอังกฤษ แต่โดยข้อเท็จจริงกลับพบว่า ครูระดับประถมศึกษาของโรงเรียนเทศบาลในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีทักษะความสามารถทางด้านภาษาอังกฤษอยู่ในระดับปานกลางถึงน้อย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย

ของ ชลธิชา นางาม (2551) ที่พบว่า ผลการประเมินตนเองของครูเกี่ยวกับความสามารถทางภาษาอังกฤษอยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับการศึกษาของ สุภาภรณ์ ยัมวิไล (2551) ที่ทำการศึกษาเกี่ยวกับความสามารถและปัญหาในการอ่านภาษาอังกฤษของนิสิตวิชาเอกภาษาอังกฤษ พบว่า มีความสามารถในการระดับปานกลาง และยังมีข้อสังเกตที่น่าสนใจ คือ นิสิตหลักสูตรการศึกษาบัณฑิตมีความสามารถน้อยกว่านิสิตหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต อันเป็นข้อบ่งชี้ว่าครูกลายเป็นกลุ่มที่มีผลการเรียนอ่อน และอาชีพครูไม่จูงใจสำหรับนักเรียนที่เรียนเก่ง

นอกจากนี้ แม้ว่านักเรียนจะมีเจตคติที่ดี ชอบที่จะเรียนภาษาอังกฤษ แต่เจตคติที่ดีต่อภาษาอังกฤษก็ไม่ได้ส่งผลต่อการเรียนภาษาอังกฤษโดยตรง เพราะตัวองค์ความรู้ต้องเกิดจากการฝึกฝนอย่างสม่ำเสมอ สอดคล้องกับการศึกษาของ ตีเต็น เบ็ญฮาวัน (2556) ที่ทำการศึกษาและอธิบายว่า ทักษะที่ดีต่อภาษาอังกฤษไม่สามารถชี้วัดแรงจูงใจให้มีพฤติกรรมการเรียนภาษาอังกฤษได้ดี ดังนั้นการที่นักเรียนไทยขาดโอกาสในการใช้ภาษาอังกฤษเป็นส่วนใหญ่ จึงเป็นเหตุผลสำคัญที่ไม่ประสบความสำเร็จในการสื่อสารภาษาอังกฤษได้ดีเท่าที่ควร โดยจะเห็นได้จากผลการศึกษาในครั้งนี้ที่พบว่า นักเรียนที่นับถือศาสนาอิสลามและได้มีโอกาสเรียนภาษารูมีเพื่อใช้ในการอ่านคัมภีร์อัลกุรอาน ซึ่งมีการเขียนด้วยตัวอักษรภาษาอังกฤษ เพื่อช่วยอ่านคำในคัมภีร์ที่เป็นภาษาอาหรับ ทำให้นักเรียนคุ้นเคยกับอักษรภาษาอังกฤษจึงสามารถอ่านภาษาอังกฤษได้ดี และมีเจตคติที่ดีต่อภาษาอังกฤษมากกว่ากลุ่มอื่น แต่ทั้งนี้กลุ่มที่มีเจตคติที่ดีก็ไม่ได้แสดงว่าจะมีผลการเรียนภาษาอังกฤษที่ดี เนื่องจากนักเรียนเพียงแค่อ่านออกเสียงได้และสะกดได้ แต่ยังไม่สามารถแปลความหมายได้ ซึ่งพรนค์พิเชฐ แห่งหน และวันชัย ธรรมสัจการ (2560) ได้ทำการศึกษาและเสนอว่า ในช่วงของการเรียนระดับอนุบาลจนถึงประถมศึกษาปีที่ 6 ไม่ควรเน้นเรียนไวยากรณ์ภาษาอังกฤษ (Grammar) ให้กับเด็ก ควรเน้นเฉพาะการฟัง (Listening) การพูด (Speaking) เป็นหลักตามด้วยการอ่าน (Reading) และคำศัพท์ (Vocabularies) ต่อมาจึงเน้นการเขียน (Writing) ซึ่งการเน้นทักษะเหล่านี้จำเป็นต้องอาศัยเทคโนโลยีทางการศึกษาเป็นตัวช่วย จึงไม่จำเป็นต้องผลิตครูภาษาอังกฤษใหม่ ใช้ครูที่มีอยู่ให้

เป็นเพียงผู้จัดกระบวนการ ทั้งนี้เพื่อให้เด็กไทยรุ่นใหม่มีความคุ้นชินกับสำเนียงภาษาอังกฤษจากต้นตำรับเจ้าของภาษาให้มากที่สุด ส่วนไวยากรณ์ภาษาอังกฤษค่อยไปเริ่มในระดับมัธยมศึกษาเป็นต้นไป

ผลการศึกษาในครั้งนี้ยังมีข้อค้นพบที่น่าสนใจ คือ วิธีการสอนภาษาอังกฤษที่นักเรียนชอบตามลำดับ คือ การร้องเพลงภาษาอังกฤษ การท่องคำศัพท์ การพูดภาษาอังกฤษในชั้นเรียน การเดินตามเพลง - ออกท่าทาง และการสอนหน้าชั้นของครู ดังนั้นหากมีการนำเอาความบันเทิงมาช่วยประกอบในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ก็จะสามารถดึงดูดความสนใจให้กับนักเรียนมากขึ้น สอดคล้องกับการศึกษาของ พิษณุภา ยืนยาว และ ณัฐวรรณ พุ่มต้อย (2560) ที่ทำการศึกษาเกี่ยวกับนักศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจต่อรูปแบบการเรียนการสอนแบบบันเทิง เรียงลำดับจากรูปแบบการเรียนการสอนแบบวิชาการร่วมกับการดูสื่อวีดิทัศน์ที่เกี่ยวข้องกับบทเรียน รูปแบบการเรียนการสอนแบบวิชาการร่วมกับการเล่นเกมและการดูวีดิทัศน์นอกเหนือจากบทเรียน รูปแบบการเรียนการสอนแบบวิชาการร่วมกับการทำกิจกรรมกลุ่ม และรูปแบบการเรียนการสอนแบบวิชาการร่วมกับการทำกิจกรรมเดี่ยวตามลำดับ จะเห็นได้ว่าการเรียนการสอนในปัจจุบันมีความจำเป็นต้องมีการประยุกต์สื่อนวัตกรรมการเรียนการสอนแบบใหม่ ๆ เข้ามาใช้เพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับนโยบายประเทศไทย 4.0 ยิ่งจำเป็นต้องมีนวัตกรรมต่าง ๆ เพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนมากยิ่งขึ้น เช่นเดียวกับการศึกษาของ ชรินทร์ มั่งคั่ง (2560) ที่พบว่า การใช้นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ได้เสริมสร้างสมรรถนะวิชาชีพของนักศึกษาครู และมีสมรรถนะการประเมินผลการเรียนรู้ในระดับดี สอดคล้องกับ รสริน เจริมโธสง (2560) ที่ทำการศึกษาการพัฒนาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์รายวิชาการจัดการเรียนรู้และการจัดการชั้นเรียน พบว่า บทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ที่พัฒนาขึ้นส่งผลต่อประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด โดยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังจากเรียนด้วยบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์อยู่ในระดับมากที่สุด

ดังนั้นการปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอน

ของครู จึงมีความจำเป็นเพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายประเทศไทย 4.0 ในศตวรรษที่ 21 โดยวิธีการหนึ่งที่สามารถนำไปประยุกต์ในการเรียนการสอนได้ คือ วิธีการสอน กระบวนการคิดสร้างสรรค์แบบซินเนคติกส์ ซึ่งอติยศ สรรคบุรณารักษ์ และธนาเทพ พรหมสุข (2560) ได้เสนอรูปแบบการเรียนการสอนที่ส่งเสริมนวัตกรรมและกระบวนการคิดสร้างสรรค์ที่เรียกว่า ซินเนคติกส์ (Synectics) ว่าเป็นทฤษฎีทางวิธีการที่น่ากลไกทางจิตวิทยาที่ซ่อนเร้นทางความคิด (Preconscious thought) มาใช้ในสร้างความคิดเชิงสร้างสรรค์ โดยมุ่งที่จะรวมบุคคลที่มีความแตกต่างกันทั้งบุคลิกภาพและความคิด เพื่อร่วมกันกำหนดปัญหาและแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ เมื่อนำมาใช้ในการเรียนการสอนจึงเป็นแนวทางจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียน โดยเน้นการอุปมาโดยตรง การอุปมาตนเอง การอุปมาสัญลักษณ์ และการอุปมาแบบเพื่อฝัน เป็นแนวทางในการสอนเพื่อส่งเสริมนวัตกรรมและความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียน ซึ่งผู้เรียนสามารถใช้การเปรียบเทียบเพื่อฝึกฝนให้เกิดความคิด จินตนาการสร้างสรรค์ และช่วยให้ผู้เรียนมีโอกาสในการพิจารณา มองปัญหาในมุมมองที่แตกต่างไปจากเดิมและมีความชัดเจนยิ่งขึ้น

สรุป/ข้อเสนอแนะ

สภาพการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเป็นไปตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

พุทธศักราช 2551 ทุกโรงเรียนดำเนินการสอดคล้องกัน โดยมีปัญหาคล้ายคลึงกัน ได้แก่ โครงสร้างเวลาเรียนน้อย ขาดการฝึกทักษะ ไม่ได้ใช้เป็นประจำ ขาดการพัฒนาสื่อการสอนที่ทันสมัย การวัดและประเมินผลการเรียนการสอนควรใช้วิธีการหลากหลาย และควรวัดความพร้อมของนักเรียน

สำหรับข้อเสนอแนะที่สำคัญ ได้แก่ ควรเพิ่มชั่วโมงในการเรียนภาษาอังกฤษ การส่งเสริมการแข่งขันทางวิชาการเป็นเรื่องดีแต่ควรมีวิธีการขยายผลการพัฒนาไปสู่นักเรียนส่วนใหญ่ด้วย การเรียนการสอนควรเน้นให้นักเรียนได้ปฏิบัติจริงอย่างต่อเนื่อง มุ่งสร้างเจตคติที่ดีต่อภาษาอังกฤษ โดยให้ความสำคัญด้านไวยากรณ์รองลงมา และครูผู้สอนควรใช้หลัก 6 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนภาษา คือ การสร้างแรงจูงใจ การปฏิบัติปกติ การมีส่วนร่วมทางอารมณ์ ความสนุกสนานและเต็มใจที่จะทำผิดพลาด เริ่มจากเรื่องง่ายไม่ซับซ้อน และลดความสำคัญของไวยากรณ์ลง ทั้งนี้เทศบาลจะต้องไม่พยายามแทรกแซงในสิ่งที่จะทำให้ระบบการเรียนการสอนของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลด้อยประสิทธิภาพลง

กิตติกรรมประกาศ

บทความวิจัยครั้งนี้เป็นส่วนหนึ่งของโครงการวิจัยที่ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

เอกสารอ้างอิง

- กาญจนา ปราบพาล และประกายแก้ว โอภาณนท้อมตะ. (2545). *การสำรวจความสามารถการใช้ภาษาอังกฤษของบัณฑิตไทย*. สืบค้นเมื่อ 6 กุมภาพันธ์ 2559, จาก pioneer.chula.ac.th/~pkanchan/doc/ CU_TEP2002.DOC
- ชลธิชา นางาม. (2551). *การศึกษาปัญหาและอุปสรรคด้านการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษ 1 ของนักศึกษาและอาจารย์คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี*. สารนิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศ, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ชรินทร์ มั่งคั่ง. (2560). *นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะวิชาชีพในสถาบันการผลิตครูไทย*. วารสาร Veridian E-Journal, Silpakorn University ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ. 10 (3) , 317–331.

- ตีเด่น เป็ญฮาวัน. (2556). *ทัศนคติและพฤติกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษของนักศึกษาที่มีความรู้ภาษาอังกฤษในระดับต่ำ*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษานานาชาติ, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.
- พจนศุภเชษฐ แห่งหน และวันชัย ธรรมสังการ. (2560). การจัดการศึกษาเพื่อสร้างคนไทยรุ่นใหม่ตามยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี. *วารสาร Veridian E-Journal, Silpakorn University ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ*. 10 (1), 919-935.
- พิชญภา ยืนยาว และณัฐวรรณ พุ่มตียิ่ง. (2560). รูปแบบการเรียนการสอนแบบบันเทิงของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม. *วารสาร Veridian E-Journal, Silpakorn University ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ*. 10 (3), 904-920.
- รสริน เจริญสง. (2560). การพัฒนาบทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ รายวิชาการจัดการเรียนรู้และการจัดการชั้นเรียน. *วารสาร Veridian E-Journal, Silpakorn University ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ*. 10 (3), 1027-1038.
- สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ. (2561). *ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน*. สืบค้นเมื่อ 6 ธันวาคม 2561, จาก http://www.niets.or.th/uploads/content_pdf/pdf_1500007940.pdf
- สุภาภรณ์ ยิ้มวิไล. (2551). การศึกษาความสามารถและปัญหาในการอ่านภาษาอังกฤษของนิสิตวิชาเอกภาษาอังกฤษของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. *วารสารวิชาการคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*. 4 (2), 130-148.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2560). *การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพื่อขับเคลื่อนนโยบาย “ประเทศไทย 4.0”*. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.).
- อดิยศ สรรพบุรณารักษ์ และธนาเทพ พรหมสุข. (2560). “ซินเนคติกส์ : รูปแบบการสอนที่ส่งเสริมนวัตกรรมและกระบวนการคิดสร้างสรรค์ ทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21”. *วารสาร Veridian E-Journal, Silpakorn University ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ*. 10 (3), 2555-2566.
- Creswell, J. W. (2003). *Research Design : Qualitative, Quantitative, and Mixed Methods Approaches*. (2nd ed.). California : SAGE.
- EF English Proficiency Index - 8th edition. (2018). *The world's largest ranking of countries and regions by English skills*. Retrieved December 6, 2018, from <http://www.ef.co.th/epi/>
- Peter. (2010). *6 Top Factors that influence second language acquisition*. Creativity & Languages : Learning languages out of a classroom. Retrieved February 6, 2015, from <http://www.creativityandlanguages.com/2010/12/factors-that-influence-second-language-acquisition/>
- Sale, J.E., Lohfeld, L.H., & Brazil, K. (2002). Revisiting the quantitative - qualitative debate : Implications for mixed - methods research. *Quality @ Quantity*, 36, 43-53. In *The Mixed Methods Reader*. Ed. by Plano Clark, V.L. and Creswell, J.W. (2008). Thousand Oaks, California : Sage, 365-366.